

ΑΓΡΩΣΤΕΣ ΞΕΛΙΑΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΣΑ ΝΤΕ ΧΟΧΕΝΣΤΑΟΥΦΕΝ, ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η επιγραφή ενός τάφου σε μία Ισπανική εκκλησία. Η Έλληνική αυτοκρατορία της Νίκαιας, Ιωάννης Δούκας Βατατζής και Φρειδερίκος Π ντε Χοχενστάουφεν. Κοινός πόλεμος εναντίον του Παπικού και των Φράγκων. Οι άφορισμοί του Έννοκεντίου Δ'. Η μικρή πριγκιπέσσα Κωνσταντίνου εχέγγυον μιας συμμαχίας. Στην Αύλη της Νίκαιας. Ο έρωας του Δούκα προς την ώρα Μαρκησία. Η επίθεσις του Νικηφόρου Βλεμμύδη. Ένα δραματικό επεισόδιο στην εκκλησία κ.τ.λ.

Ι
Στη Βαλκάνια της Ισπανίας, στο μικρό παρεκκλήσιον του Νοσοκομείου του Άγιου Ιωάννου, βλέπει κανείς ένα ξύλινο κιβώτιον, επί του οποίου είναι χαραγμένη η ακόλουθη Ισπανική επιγραφή: «ΕΘΘΑΔ ΚΕΙΤΑΙ Η ΔΩΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΣΑ, ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ».

Ποιά είναι τάχα αυτή η τόσο άγνωστη βασιλίςσα του Βυζαντίου και ποιή τραγική μοίρα την ανάγκασε να ζήσει και να πεθάνη τόσο μακριά απ' την πατρίδα της, κάτω από το φλογερό σθάβρο της Ίβηρας; Η ιστορία της είναι πολύ μελαγχολική και ρομαντική και θα σας την διηγηθώ με όλες τις περιττές λεπτομέρειες της...

Κατά το έτος 1238 μεγάλα γεγονότα συνετελούντο στην Ερμούλη. Ήταν η εποχή που στην Ανατολή, ο Έλληνας Δούκας Βατατζής, ο Έλληνας αυτοκράτορας της Νίκαιας, πολεμούσε με επιτυχία εναντίον των Φράγκων που είχαν κυριεύσει την Κωνσταντινούπολη και να τους την ξαναλάβει, ενώ συγχρόνως, στη Λαύρα, ο αυτοκράτορας της Αυστρίας Φρειδερίκος Π του Χοχενστάουφεν ξανάριζε, ακόμα μια φορά, τον αιώνιο πόλεμο εναντίον του Πάπα και της παντοδυναμίας του. Έπειδή δε ο Φράγκος αυτοκράτορας της Κωνσταντινούπολης Βοδοίνος ΙΙ, έπιστραφύζονταν από τον Πάπα, αυτό το παιχνίδι δεν άρχισε να κινεί τον Ιωάννη Δούκα και τον Φρειδερίκο ΙΙ φίλους και συμμαχούς.

Ο Φρειδερίκος ΙΙ, διά της συνδρομής της συμμαχίας, έπορεύθηκε στο Λαύρα να διεξή από την Κωνσταντινούπολη τους Λατίνους και ν' αποκαταστήσει σ' αυτή τους πάτερους της κρήρας, ένω, εις αντίταξιν, ο Έλληνας αυτοκράτορας δ' ανακούριζε τον ένοστο του εσωτερική του αυτοκράτορας της Αυστρίας και δ' αποκαθάρτιζε την έννοια των δυο Έκκλησιών. Η σύγκρουσις αυτή ήταν επικίνδυνη και οι κινήσεις τους ομοίως της ήρας, για μόνον τής Έλληνος η ανάκτησις της Κωνσταντινούπολης, για δέ το Φρειδερίκο ΙΙ η κατάκτησις της κοινοκρατίας του Πάπα. Έτσι το 1238, Έλληνικά στρατεύματα έστράσαν στην Ίταλια για να έπιστραφύζον τον Φρειδερίκο ΙΙ στην επιτυχία των σφαλόν του. Σε λίγο μάστα η προέβησις των δυο αυτοκρατοριών έγινε ακόμα πιο στενή. Στο 1244, μια κόρη του Φρειδερίκου ΙΙ παντρεύταν τον Έλληνα αυτοκράτορα της Νίκαιας.

Στα 1241 ο Ιωάννης Δούκας Βατατζής έγρασε την πρώτη του γυναίκα, την Εθίρη Λάσκαρη. Σε λίγο καιρό, χωρισμένους από τη μοναχία του, — όπως γράφει ένας συγγραφέας του — σείητρε να ξαναπαντρευτεί και, για το σκοπό αυτό, ζήτησε από το μεγάλο του σίμαχο το γέρον της κόρης του. Η προτζήσισα αυτή ονομαζόταν Κωνσταντίνου και είχε γεννηθή από το δεσπό του Φρειδερίκου ΙΙ με τη Μπιάνα Λάντια, την ίδια γυναίκα που έστράζε και η μητέρα του θηλυκού Μανφρέντ. Ο αυτοκράτορας δέχτηκε ευχαριστός την πρόταση του συμμαχού του, που έστρέφονε ακόμα περισσότερο τη συμμαχία τους και, μολοντι ο Ιωάννης Δούκας ήταν πενήτα δυο χρονών και η Κωνσταντίνου νεοτόρη, ο γάμος τους άποκαθίρισε.

Το άνοιγμα αυτό προζήλισε τρώστιο σκάνδαλο στη Λαύρα και ο Πάπας Έννοκεντίος ΙV δεν έδιδισκε, στη Σύνοδο της Λαύρας, ν' άφορισή το Φρειδερίκο ΙΙ, διότι, μεταξύ των άλλων, είχε συγγενεί με τους... άρετινούς δοροδότους. Προηγουμένους, για τον ίδιο λόγο, ο Πάπας είχε άφορισε και τον αυτοκράτορα Λαύρα και αλόζηλο το λαό του, ως άρετινούς, χωρίς να λαβαίνει έπ' όσον του — όπως έγραφε ο Φρειδερίκος ΙΙ στο σίμαχό του — ότι, χωρίς αυτούς δοροδότους Έλληνες, η χριστιανική πίστις είχε ξεκιλωθή σ' αλόζηλο τον κόσμο... ».

Τίποτε δεν μπορούσε καλύτερα από τον καιρό αυτών άφορισμό να κινή στενοχώρη τη συμμαχία των δυο αυτοκρατοριών. Της συμμαχίας αυτής η έγγραφος ήταν η προτζήσισα Κωνσταντίνου. Μά, αλλοιόμοιο! Ήπιελε να γίνει και το θέμα...

Ο γάμος του αυτοκράτορας της Νίκαιας και της κόρης του Φρει-

δερίκου ΙΙ πανηγυρίστηκε στην Προδούσα. Εκεί επί κεφαλής πολεώ-μης ακολουθίας, ο Ιωάννης Δούκας έπληξε και παρέλαβε τη νυμφή του, εγκαταλείποντας την πρωτεύουσά του. Μολοντι δε ο γάμος ήλιωμένος μνηστήρ άδιαθέτησε από το ταξείδι του αυτό, ο γάμος του έγινε με κάθε λαμπρότητα. Οι Έλληνες πολυκακοτονώνουν πολύ γι' αυτό το συνοικείο, του οποίου τη λαμπρότητα και τη δόξα — όπως έγραφε ο διάδοχος του θρόνου Θεόδωρος Λάσκαρης — «ωνόμασι άγαθής και οι ήλιθιοι θα μπορούσαν να την άγωνίσουν...». Οι ποιητή της Αύλης κάμι συναγωνίζονταν ποιος να ήμνησι καλύτερα τη νέα αυτοκράτειρα, η όποια, σύμφωνα με τη Βυζαντινή συνήθεια, μετά το γάμο της, άφρησε το παλιό της όνομα και πήρε το Έλληνικό όνομα Άννα.

Θρησκανθεντική έποδοξη την έπειριεπε στη Νίκαια, όποις όλος ο πληθός της πόλεως είχε συγγενώρητι να την δεξιωθεί. Μά η επιτυχία αυτή της προτζήσισης της Λάσκαρς ήταν πολύ σύντομη, γιατί σε λίγο μια περιεργή περιπέτεια έτάραξε την άρμονία του αυτοκρατορικού ζεύγους.

Έπειδή η νέα αυτοκράτειρα ήταν σχεδόν παιδί, ο πατέρας της της έδοσε, για να την συνοδεύη στην κωνοκρία της πατρίδα, μια πολυάριθμη ακολουθία νεοκότων. Μεταξύ αυτών ήταν και μια έξαιρητική όφρα γυναίκα, την όποια οι Βυζαντινοί χρονολογούρα άποκαλούν «η Μαρκησία». Η Μαρκησία, η όποια χρησιμοποιε ως παιδαγωγός και διδασκάλα στην νεοκή κωνοκρία της, είχε, έκατος των άλλων της κωνοκρίας, περιήμια μάτια και έξαιρητική γράφ.

Ο αυτοκράτορας δεν άρχισε να προσέβη τη γυναίκα αυτή, και έσοτάχμας καθώς ήταν, γοητώρα την έρωτεύθηκε. Η Μαρκησία, μόλις άντελήρηθη το αίσθημα του Λαύρα, έβανε όπι μορφοσε για να τον κινή δυο της. Έτσι σε λίγο — όπως άναέξρον οι χρονολογούρα — τον είχε μαγένη και τον είχε σκαλόσει. Είχε γίνει καιά στα φανερά έννοσημένη του αυτοκράτορος και άντιζήσις της κρησις μικρής προτζήσισις της Λάσκαρς...

Ο αυτοκράτορας δεν της άνοιόταν τίποτε και κάθε της λέξις ήταν προστραή γι' αυτόν. Της επέτρεπε να περιβλήθη το αυτοκρατορικά ενδύματα και να φορηά τα ποικύρα βασιλικά πέδιλα. Όταν έβγαίνε έξω έφιππη, λαμπερή ακολουθία τη συνοδεύε και όλα τα έξαιρηματα του αλόγρου της ήταν κωνοκία και ποικύρα. Από πέντασις της της έβαναν τις ίδιες τιμές που άπέντασις και στην αυτοκράτειρα και όλοι οι κάτοικοι της Νίκαιας της έδρανον τον ίδιο σεβασμό, άν όχι περισσότερο, όποις και στη σύμνη βασίλισσα τους. Ο αυτοκράτορας, κωνοκία, κωνοκία σκαλόσει της, άπέριπε σε όλες της τις έδατοκίες...

Έτσι η μικρούλα Άννα είχε παραμεριστή... Το είδύλο αυτό ήταν κρησιό να προζήλιση μεγάλο σκάνδαλο στην Αύλη της Νίκαιας. Μεταξύ των περισσότερο έννοσημένων αλλοίων του αυτοκράτορος ήταν τότε και ο περιήμιος συγγενής Νικηφόρος Βλεμμύδης. Έπιφορτισμένος από τον Λαύρα με την άνατροφή του διάδοχου, είχε κατορθώσει ν' άποκτήρη, με την έννοσησις του, την άγάτη του μαθητό του και την έννοια του αυτοκράτορος. Ήταν άνθρωπος με ψηλή άλέγηση και σκληρή, πολύ εύσεβης, πολύ προηγουμένος καιθε ποιό δεν είχε σχέση με το θεία και ποιό διακρινότανε για τη μεγάλη έξυθότητα που έστρεφε προς τους Φράγκους. Ήταν εύλακούς κι' εύθους έξ άσχης κρησιζήρες έννοσηνης της έννοσημένης του αυτοκράτορος. Στο πρόσδοτό της δεν μωσιόσε μόνο την ξένη, μοσούσε επίσης και τη γυναικία, γιατί ο Νικηφόρος, άλλους, όταν ήταν άζωμο είκοσι χρονών, είχε μια έρωτική περιπέτεια που τελείωσε πολύ άσχημα. Από τότε διατηρούσε ένα μικρό μίσος εναντίον του νεοκωκίου φέρον. Ο Βλεμμύδης λοιπόν άρχισε να επιτίθετα τολημιά εναντίον της Μαρκησίας και συνέθετε τρωμεούς διότλους εναντίον της, στους όποιους την άποκαλοσε φρασίλισσα της διαφθοράς, άσχος του κόσμου, σκάνδαλο της οικουμένης, θανασίμο δηλητήριο, άσοτη, μανάδα, άναίσητηρη, κτλ. κτλ.

Ο αυτοκράτορας, άνθρωπος πολύ ανετός στο βάθος, στενοχωριόταν πολύ μ' αυτή την κατάσταση κι' έννοσηθε τίμησε γι' αυτό το σκάνδαλο, το όποιο είχε δημοκρησίσει ο ίδιος. Μά, έπειδή ήταν έρωτημένος, καθήσυχάζε τη συνειδήρα του, λέγοντας πως ο Θεός θα του έδειχε την όρα του ξεύλισμου. Ένωμεταξύ, προμηνώντας, άνοιόταν άπεριστατός στο πάθος του... «Όσο για τη Μαρκησία, αυτή, περισσότερο δεσποτική και περισσότερο τολημιά από ποτέ, φερόταν ά-

Όταν έβγαίνε έξω έφιππη της έβαναν έξαιρητικές τιμές...

γέρουσα σε όλους όσους την περιτοίχιζαν. Σ' αυτήν ακόμα την αυτοκράτειρα παρουσιαζόταν φανερά πελά ως αντίπαλος της, κρίνοντας ότι ήταν άνωτέρα της.

Η κατίστας αυτή εξακολούθησε έτσι τρία ή τέσσερα χρόνια, όταν έφαγα ένα άπροσδόκητο επεισόδιο έφερε αντιμέτωπος τη Μαρκησία και τον άδυσώπητο έγγυό της, το Βλεμιμόδη.

Κατά το 1248 ο Βλεμιμόδης ήταν ήρωισμος της μονής του Άγιου Γρηγορίου του θαματούργου, κοντά στην Έφεσο, όταν η εύνοιαμένη σκέφτηκε να έπισκεφθί το μοναστήρι αυτό για να του δείξει έτσι ότι τον άφηρφε. Φορώντας λοιπόν έπισημη αυτοκρατορική άμφισα και συνοδευομένη από πολυάριθμη ακολουθία, η Μαρκησία έφτασε έντελως άφοδωτα μια μέρα στο μοναστήρι. Κανείς από τους μοναχούς δεν ή- πήθε τόσο τομήρος, ώστε να της κλεισι τις πόρτες, και σε λίγο η εύνοιαμένη του αυτοκράτορος έπιανε μέσα στην εκκλησία της μονής, όπου έκεινη τη στιγμή λειτουργούσε ο Βλεμιμόδης. Αύτός, μόλις την είδε, διάταξε με μια χειρονομία τους ιερείς να διακόψουν τη λειτουργία. Έπειτα, γυρίζοντας προς τη Μαρκησία, τη διάταξε έπιτακτικά να έγκαταλείψη άμέσως τον ιερό έκεινο χώρο, τον όποιον έβεβίλωνε με την άνιση παρουσία της.

Ήταν τόσο έπιτακτικός, τόσο τρομερός καθώς της άφηθηκε τα λόγια αυτά, ώστε η Μαρκησία όπισθοχώρησε έντρομη... Έπειτα ξε- σπασε σε λυγμούς και άρισε να ίκετην το Βλεμιμόδη να μην της ά- παγορεύει την είσοδο στην εκκλησία.

Μά έντοματάς, η έννοπλη φρουρά που την συνόδευε, είχε έξεγε- ρή για την προσβολή του ήρωισμένου προς την κνία τους. Άμέσως δέ ο άρχηγός της Δομής έφώναζε ότι ο Βλεμιμόδης, 'όστερ' απ' αυτό, ήταν ανάσιος πελά να ζή. Και, συ- γκεντρώντας τα λόγια με τα έργα, θέλησε να τραβή- ξη το έφιπος του για να τον σκοτώσει...

Μά τότε έγινε κάτι έντελως άπροσδόκητο, κάτι που έβιασε με θαύμα... Τό έφιπος δέν έβγαυε από τη θήρη του, παρ' όλες τις προσπάθειες που κατέ- βιασε ο Δομός, που, τρελλός από τη λύσσα του, μι- αστηώσασε, άπειλώς, άφρισε...

Στό τέλος, η φρουρά, μαζί με τον άρχηγό της, όπισθοχώρησε περιδής, και, παύοντας τη Μαρκη- σία, έφυγε από τό μοναστήρι, ενώ ο Βλεμιμόδης, σαν να μην είχε συμβή τίποτε, συνέχισε τη λειτουργία του...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνέχεια.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Λημογενή και πλάστα θνητών και άθανάτων, όταν ο άγγελός σου συντέλειαν ασπίδι και ζωντανό πετάξουν από τα σάβανα των οι πεθαμένοι όλοι που θάχοντε οσπίσι. Έγώ άς μην άκούσω τό σάλπιγμα έκεινο και μέσα εις τό χόμα μονάχος μου άς μείνω. Έξω καλήν ιδέαν πός έχεις και για μένα και θέλεις να με βάλεις μαζί με τους καίσιος, γιατί δέν έχω κάνει άμαρτήρια ναένα παρα πός γράφω στίχους απ' όλους πού πολλούς. Άλλά δέν θέλω πάλι να μέσω εξ άσρη, που φθάνει τόσος βιος καθ' όλα είνιχης.

Έκ της άθανασίας ζητώ να με γλυτώσεις κι' ούδέ να σου καπνίσω ή με μετεμφυώσης. Άς μη γενώ και πάλιν ή άνδρωπος ή πτήγος, άς μη φανώ με όφην γαϊδάρου είτε λίκου, ούδέ να γίνο άνθος ή γασομή και κρίνος για την κοιμβιόδημ του κάθε χαζαμάου...
† Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΠΟΛΩΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ Η ΜΕΛΙΣΣΕΣ

Σε μερικές επαρχίες της Πολωνίας έπικρατεί σχετικά με τό γά- μο ένα παλαιό και άρκετά περίεργο έθιμο, τό όποιον οι κάτοικοι έ- ξακολουθούν να τηρούν και σήμερα ακόμα.

Οι μελλόνυμφοι, πριν στέμνανοθούν, είναι έπιχορευομένοι να έπιβλη- θούν στη λεγομένη δοκιμασία των μελισσών. Οι δύο νέοι, δηλαδή, πη- γαίνουν και στέκονται έξω από μια κηρέλη, όπου πρέπει να μείνουν άκίνητοι επί όρι- σμένη ώρα.

Και αν μόν ή μελισσες τους άφήσουν ά- πείσχατους, αυτό σημαίνει ότι είνε άγνοι και άσπιλοι και έχουν έπιμένους δικαιώμα να παντρευτούν. Άν όμως ή μελισσες τους κεντρίσουν, αυτό θεωρείται κακός σίονός και ο γάμος διαλύεται.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΟΓΓΙΑΝ ΤΟΥ 1913

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Πώς πελεμεδσαν οι εύζωνοι. 'Η άτιμία του Βουλγάρου κιχ- μαλλάτου. Πώς έτιμωρήθηκε. Με τό τσαρούχι στο κεφάλι. Στη έρσι. 'Ο θρασύς έπιλοχης. 'Όπου εμφανίζεται ο Βα- σιλεύς. 'Η σεμνότης των πρώων άξιωματικών. Μία όρσις προσφώνησις. 'Η δα δώζουμε τον τυρκανη ή δα πεδανου- με !... κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Λημοσιεύομε σήμερα μερικά άζόχη απ' τα περίφημα ανέκδοτα του Έλληνοβουλγαρικού πολέμου :

Κάποιος εύζωνος απ' τα μέρη του Καρπενησιού, όνομαζόμενος Θα- νάσις Παλούκας, ως έξής διηγείτο μια περιπέτεια που του συνέβη σε μια μάχη :

— 'Όταν νάναμε την έπίθεσι και χυμώσαμε στους Βουλγάρους, zá- ποιος απ' αυτούς γύρισε πίσω και με πλήγοσε με τη λόχη του στο στήθος. Έγώ όμως πρόφτασα να τον πίσωο κι' έτσι τον εκρότησα αϊχ- μάλωτο. Άλλά, μόλις τον άφησα να περσιάει έλευθερα δίπλα μου, πήρε από κάτω μια πέτρα και μου την πέταξε με δύναμη άπάνω στο στήθος, στο δεξιό πλευρό. Άν με πετύχαινε από τη ζερβιά μεριά, ώρα καλή, Θανασή Παλούκα !... Προφτάσα όμως και τον έβαλα κάτω, τοίφωσα με τό γυρονοτάροχο νάνα-δωό κλωστής, κι' έτσι κώφισα από τό φόβο του τό πολιορκάγο !...

***

Στό σταθμό της Δοιράνης ήπυχε μονάχα μια βού- σι, κι' απ' αυτήν ήταν έπιχορευομένος να ύδρευετα ό- λος ο Έλληνοζών στρατός κατά τη νικηφόρα διάβισι του. Μία μέρα είχαν μεζεντή εκεί, όπως πάντα, άορ- κές δεκάδες στρατιωτών, οι όποιοι έσποχωρονταν, έβρί- ζονταν και παύοντα ο ένας τον άλλο για να πάρουν σερνά και να γερσιουν τα παγούρια τους. Μέσα σ' αυ- τη τη φασαρία κάποιος έπιλοχίας, που δέν είχε την ή- ποιωνή να περσιειν σαν τους άλλους, προχώρησε προς τη βρσι με βρσιές και με βλαστήμιας διά μέσου των στρατιωτών, οι όποιοι αναγκάζονταν να του κινούν θέ- σι να περάση λόγω του βαθμού του. Άξαφνα όμως ά- κόστησε από πίσω μια φωνή, που έκαμε τον έπιλοχία να παύση σύζομος :

— Τσαλασο απ' αυτού, έπιλοχία, και γάσον απ' τα μάτια μου άμέσως !... Γιατί σπαφίνεις τους στρατιώ- τες που ήδων προτήτερα από σενα !...

'Ο έπιλοχίας γύρισε πίσω τό κεφάλι του, αμαγόμενος κι' αντίκρισε τον βασιλέα Κωνσταντίνο, ο όποιος πα- ρακολούθησε τη σινηρή στέκοντας κάτω από ένα δέντρο.

***

Στά χρονικά του Έλληνοβουλγαρικού πολέμου, με- ταξύ των άλλων, άξίζει ν' αναφερθί και τό άκόλοπο περιστατικό που δείχνει ότι οι πολεμιστάι μας έμάχον- το έντελως ανόδηματα και χωρίς να άποβέλιουν στην ύστεροφωμία.

Κατά τη μάχη του Κιλκίς, στην όποια διεκρήθη χυρός τό έθελον- τικό τάγμα του Γραβάνη, πληγώθηκαν άρκετοί δικοί μας και μετά τό τέλος του άγώνος μεταφέρθηκαν σ' ένα νοσοκομείο να νοσηλευθούν. Έκει, μεταξύ των άλλων, ήπυχε να τον ίδη μια μέρα και κάποιος συντάκτης έρρημερός, ο όποιος έζητήσε τά όνόματά τους για να τα δημοσιεύση. Ένας άξιωματικός όμως, τραυματίας, από κείνους που είχαν πολεμήσει με τη μεγαλειότερη γενναίότητα, όταν άκουσε τους συνάδελφους του μαζί με τα δικά τους όνόματα να δίνου και τ' όνομα τό δικό του, άνασηζώθηκε από τό κρεβάτι του με κόπο να σάς πω κι' άποτεινόμενος προς τον άναχωρόντα δημοσιογράφο του φώναζε :

— Σβύστε, σάς παρακαλώ, τ' όνομά μου, κίριε, σβύστε το απ' τό χαρτί σας... Άν ήταν να μη μαζί με τόν στρατιωτόν μου, ήν τό δεχόμουν. Τώρα όμως που πρόκειται να δημοσιευθί μόνο του, δέν τό θέλω !...

***

'Όταν τό 1ο Ευζωνικό σύνταγμα έπρόκειτο ν' αναχωρήσει από τη Γιοιούβζνα για την πρώτη γρσιμή, ο διοικητής του αντίσυνταγματά- ριχς Παπαδόπουλος άπήδρησε προς τους άνδρας του την έξής προ- σφώνησι :

— Γενναίοι μου, να που ήλθε επί τέλος η εύλογημένη ώρα κατά την όποια θα δράσουμε κι' έμεις εναντιον των έχθρων μας. Δέν είνε ανάγκη να σάς ένθουσιάσω με λόγια, γιατί με γνωσιότες και σάς έγνωρισα πολύ καλά, 'όστερ' από δεκατέσσερες μάχες που κά- ναμε μαζί. Ένα μονάχα έχω να παρακούστε. Άπό σήμερα πρέπει να μη λογαριάζομεμε ούτε φρωμί, ούτε νερό, ούτε ύπνο και, με όποτε στα πό- δια μας να τραβήζομε για τη Σόφια. 'Η θα διώζομε ολότελα τον τούρκανο απ' τη Μακεδονία, ή θα ποτίσουμε τη γη της με τό αίμα μας !...